
Nytt nasjonalt nettverk for radiologi

FRA FAGMILJØENE

ASLAK ASLAKSEN

aslak.bjarne.aslaksen@helse-bergen.no

Aslak Aslaksen er spesialist i radiologi og faglig leder for nettverket. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

MIA MOWINCKEL-NILSEN

Mia Mowinckel-Nilsen er radiograf og administrativ leder for nettverket. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

KIM NOREMARK

Kim Noremark er assisterende fagdirektør i Helse Vest og leder styringsgruppen i nettverket. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

FLORENTINA GORQAJ

Florentina Gorqaj er fagsjef for bildediagnostikk i Helse Sør-øst og medlem av nettverket. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

SIW SKAAR

Siw Skaar er seniorrådgiver i Helse Nord og medlem av nettverket. Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

VERONICA BERG

Veronica Berg er seniorrådgiver i Helse Nord og medlem av nettverket.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

ELISABETH BRUVOLL

Elisabeth Bruvoll er radiograf, ansatt i Helse Fonna og medlem av nettverket.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir følgende interessekonflikter: Hun har mottatt honorar fra Norsk Radiografforbund for strålevernkurs og er medforfatter i kapittel om skader og forgiftninger (stråling) i læreboken Sykdom og behandling.

MORTEN TROØYEN

Morten Troøyen er klinikkssjef på St. Olavs hospital og medlem av nettverket.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

TOVE JOHANSEN

Tove Johansen er analytiker i Senter for klinisk dokumentasjon og evaluering, Helse Nord.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

EVA FRIBERG

Eva Friberg er fagdirektør i Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet og medlem av nettverket.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Uønsket variasjon og overforbruk av bildediagnostikk er et økende problem i Norge. I april 2026 etablerte vi et nasjonalt nettverk for radiologi som skal samordne arbeidet med å redusere unødvendige undersøkelser, styrke kvaliteten og sikre bedre og mer likeverdige tjenester rundt om i landet.

Bruken av bildediagnostikk har økt, samtidig som det er dokumentert store geografiske variasjoner, blant annet gjennom *Helseatlas* i regi av Senter for klinisk dokumentasjon og evaluering [\(1\)](#). Variasjonen kan ikke forklares ut fra medisinske behov alene, og den kan skyldes både overforbruk og underforbruk.

Helsemyndighetene er bekymret for uønsket og uforklarlig variasjon i helsetjenestetilbudet samt utfordringer med å avvikle undersøkelser og behandlinger som ikke er kunnskapsbaserte og har lav nytte for pasientene [\(2\)](#).

Overbehandling er ikke bare et ressursproblem, det kan også være til skade for pasientene (3).

Norsk radiologisk forening var blant de første fagmedisinske foreningene som introduserte Kloke valg. Allerede i 2017 utarbeidet foreningen seks anbefalinger med mål om å redusere undersøkelser som sjelden har behandlingmessig effekt for pasienten.

I 2023 fikk Helse Vest og Senter for klinisk dokumentasjon og evaluering i oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet å kartlegge variasjon og foreslå tiltak for å redusere overforbruk av radiologitjenester. Arbeidet resulterte i rapporten *Tiltak for å redusere overforbruk og uønska variasjon i radiologitjenester i Noreg*, der en nasjonal prosjektgruppe utarbeidet seks hovedtiltak som anses å ha størst effekt (4).

Som en følge av dette er det nå etablert et nasjonalt nettverk for radiologi med representanter fra alle de fire regionale helseforetakene, Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet og Senter for klinisk dokumentasjon og evaluering. Nettverket samarbeider tett med faglige foreninger, særlig Norsk radiologisk forening, Norsk radiografforbund og Norsk forening for allmenntidmedisin. Andre faglige foreninger og fagmiljøer vil involveres ved behov.

Nettverkets hovedoppgave er å koordinere og følge opp de foreslåtte tiltakene som kan bidra til å redusere overforbruk og uønsket variasjon i radiologiske tjenester. En sentral del av arbeidet er å utarbeide og publisere felles nasjonale råd for god praksis rundt radiologiske henvisninger, med veiledning om indikasjon. Videre skal nettverket bidra til oppdaterte retningslinjer, bedre kommunikasjonsflater mellom henvisere og radiologiske avdelinger samt bidra til at bilder og svarrapporter i større grad kan deles på tvers av foretak og private aktører.

Det nasjonale radiologinettverket hadde oppstart 1. april 2026, og første leveranse blir å utarbeide henvisningsråd for muskel-skjelett-radiologi, basert på eksisterende retningslinje og oppdatert kunnskap. Rådene skal integreres i legenes henvisningssystemer, slik at de blir lett tilgjengelige i den kliniske arbeidsflyten.

Ambisjonene er klare: færre undersøkelser med lav nytte, mindre uønsket variasjon samt bedre, tryggere og mer kunnskapsbasert bruk av radiologi til pasientenes beste.

LITTERATUR

1. SKDE. Helseatlas radiologi andre del, MR. 2024. <https://analyser.skde.no/no/rapporter/radiologi2> Lest 24.4.2026.
2. Eriksen KF. OUS-sjefen: Vi bruker milliarder på behandling med lav nytte. Dagens medisin 11.2.2026. <https://www.dagensmedisin.no/60-30-10-modellen-bjorn-atle-lein-bjornbeth-budsjett/ous-sjefen-vi-bruker-milliarder-pa-behandling-med-lav-nytte/731408> Lest 20.5.2026.
3. Friberg EGS, Sæter B, Brandsæter I. Unødvendige bildediagnostiske undersøkelser skader pasienten og helsetjenesten. Dagens medisin 3.11.2025.

<https://www.dagensmedisin.no/bilddiagnostikk-diagnostikk-fastleger/unodvendige-bilddiagnostiske-undersokelser-skader-pasienten-og-helsetjenesten/714792> Lest 20.5.2026.

4. Kandiah P, Aslaksen AB, Mowinckel-Nilsen MLH et al. Tiltak for å redusere overforbruk og uønska variasjon i radiologitenester i Noreg. 2024.

<https://www.helse-vest.no/496107/siteassets/rapporter/variasjon-i-radiologi-og-lab/sluttrapport-radiologi---tiltak-for-a-redusere-overforbruk-og-uonska-variasjon-i-radiologitenester-i-noreg.pdf> Lest 24.4.2026.

Publisert: 22. juni 2026. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.26.0303

Mottatt 29.4.2026, godkjent 20.5.2026.

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 23. juni 2026.